

УДК 004

DOI 10.33514/1694-7851-2024-3/2-61-67

Ниязбеков Т.К.

ага окутуучу

И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети

Бишкек ш.

ktalgarbek@bk.ru

Беркуталиева Д.М.

студент

И. Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университети

Бишкек ш.

berkotalieva@gmail.com

ЗАМАНБАП МААЛЫМАТТЫК ТЕХНОЛОГИЯЛАРДЫН ОКУУ ПРОЦЕССИНДЕ ЖАНА КҮНҮМДҮК ТУРМУШТАГЫ ОРДУ

Аннотация: Бул макалада компьютердик технологиялардын билим берүүдөгү жана күнүмдүк жашоодо орду каралды. Билим берүү тармагына компьютердик технологияларды пайдалануу адамзаттын муундан муунга гана эмес, бир адамдан экинчисине билимди жана топтолгон технологиялык жана социалдык тажрыйбасын өткөрүп берүүнү кыйла тездетүүдө. Заманбап маалыматтык технологиялар окутуунун жана билим берүүнүн сапатын жогорулатуу аркылуу адамдын айлана-чөйрөгө жана социалдык өзгөрүүлөргө тез ыңгайлашуусуна мүмкүндүк берет. Ар бир адамга бүгүнкү күндө да, келечектеги постиндустриалдык коомдо да керектүү билимдерди алууга мүмкүнчүлүк берет. Технологияларды билим берүүгө жана күнүмдүк жашоого жигердүү, натыйжалуу киргизүү маалыматтык коомдун талаптарына жооп берген билим берүү системасын түзүүнүн маанилүү фактору, заманбап коомдун талаптарын эске алуу менен салттуу билим берүү системасын реформалоо процесси жана жарандарды маалымат менен тез жана ыксам камсыздоо болуп саналат.

Негизги сөздөр: “Түндүк” ведомстволор аралык электрондук өз ара аракеттенүү тутуму, “Менин шаарым” уюлдук тиркемеси, сабактардын электрондук календардык – тематикалык план (КТП), электрондук журнал жана электрондук күндөлүк.

Ниязбеков Т.К.

старший преподаватель

Кыргызский государственный университет имени И. Арабаева

г. Бишкек

ktalgarbek@bk.ru

Беркуталиева Д.М.

студент

Кыргызский государственный университет имени И. Арабаева

г. Бишкек

berkotalieva@gmail.com

РОЛЬ СОВРЕМЕННЫХ ИНФОРМАЦИОННЫХ ТЕХНОЛОГИЙ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ И ПОВСЕДНЕВНОЙ ЖИЗНИ

Аннотация: В данной статье рассматривается роль компьютерных технологий в образовании и повседневной жизни. Использование компьютерных технологий в сфере образования значительно ускоряет передачу знаний и накопленного технологического и социального опыта не только от поколения к поколению, но и от одного человека к другому. Современные информационные технологии позволяют людям быстро адаптироваться к окружающей среде и социальным изменениям за счет повышения качества образования и обучения. Оно позволяет каждому получить знания, необходимые ему как сегодня, так и в постиндустриальном обществе будущего. Активное и эффективное внедрение технологий в образование и повседневную жизнь является важным фактором создания системы образования, отвечающей требованиям информационного общества, процесса реформирования традиционной системы образования с учетом требований современного общества, обеспечения граждан с информацией быстро и эффективно.

Ключевые слова: Система межведомственного электронного взаимодействия «Тундук», мобильное приложение «Мой город», электронный календарь – тематический план уроков (КТП), электронный журнал и электронный дневник.

Niyazbekov T.K.

senior teacher

Kyrgyz State University named after I. Arabaev

Bishkek c.

ktalgarbek@bk.ru

Berkutalieva D.M.

student

Kyrgyz State University named after I. Arabaev

Bishkek c.

berkutaliev@gmail.com

THE ROLE OF MODERN INFORMATION TECHNOLOGIES IN THE LEARNING PROCESS AND EVERYDAY LIFE

Abstract. This article examines the role of computer technology in education and everyday life. The use of computer technologies in the field of education significantly accelerates the transfer of knowledge and accumulated technological and social experience not only from generation to generation, but also from one person to another. Modern information technologies allow people to quickly adapt to the environment and social changes by improving the quality of education and training. It allows everyone to obtain the knowledge they need both today and in the post-industrial society of the future. Active and effective implementation of technology in education and everyday life is an important factor in creating an education system that meets the requirements of the information society, the process of reforming the traditional education system taking into account the requirements of modern society, and providing citizens with information quickly and efficiently.

Key words: System of interdepartmental electronic interaction “Tunduk”, mobile application “My City”, electronic calendar – thematic lesson plan (KTP), electronic magazine and electronic diary.

Киришүү

XXI кылым – жаңы технологиялардын доору, гүлдөп өнүккөн мезгили. Заманбап коомдун өнүгүшүндө маалыматтык технологиялардын ролу күн сайын жогорулап, адам ишинин бардык чөйрөлөрүнө киргизилүүдө. Маалыматтык технологиялар – бул компьютерлердин жардамы менен маалыматты түзүү, иштетүү, сактоо, коргоо жана берүү ыкмаларын изилдеп, практикага киргизген, өз ара байланышкан көптөгөн илимий-техникалык билимдин тармактары. Заманбап билим берүү системасы мугалимдин алдына окуучуларга билим берүүдө жаңы милдеттерди, талаптарды да коюп келет. Учурда мугалимдин бейнесин, жумушун маалыматтык технологиялык сабаттуулугусуз элестетүү мүмкүн эмес. Маалыматтык компьютердик технологиялар мугалимге өзүнүн инсандык сапаттарын өнүктүрүүгө, окуучулар жана алардын ата-эnelери менен достук мамилерлерди түзүүгө мүмкүндүк берет, топтогу балдардын биримдигине өбөлгө түзөт, окуучу менен мугалимдин өз ара кызматташтыгын жүзөгө ашырат.

Жаңы маалыматтык технологиялар окутуунун натыйжалуу каражаты болуп саналат. Алардын билим берүү процессинде канчалык натыйжалуу колдонулушу мугалимден көз каранды. Компьютердик технологияны колдонуу өз алдынча билим берүү деңгээлин көтөрүүгө, окууга карата мотивациялоого түрткү берет; чыгармачылыкты өнүктүрүүгө мүмкүнчүлүктөрдү жаратат, ар кандай кесиптик көндүмдөрдү алууга жана бекемдөөгө шарттарды түзүү менен жаңы мүмкүнчүлүктөрдү жаратат.

Окутуунун компьютердик технологиясынын техникалык каражаттарынын бири компьютер. Окуу процессинде компьютер төмөндөгүдөй максаттарда колдонулат б.а.: мугалимдин предметти жана программалоону студенттерге окутуу; студенттердин окуу жана өз алдынча окуусу; билимди контролдоо жана кайталоо; алган билимди өркүндөтүү жана бышыктоо; окутуучунун жана окуучунун эмгекти илимий уюштуруусу; бош убакытты жана оюндарды уюштуруу ж.б. Компьютердик технологиялардын уникалдуу мүмкүнчүлүктөрүн сүрөттөөгө өзгөчө көңүл буруу керек, аларды ишке ашыруу педагогиканын тарыхында болуп көрбөгөндөй билим берүү процессин интенсивдештирүү үчүн өбөлгөлөрдү түзөт, ошондой эле билим берүү процессин өнүктүрүүгө багытталган методдорду түзүүгө мүмкүндүк берет.

Компьютердик технологиялардын мүмкүнчүлүктөрү:

- колдонуучу менен компьютердик технологиялардын ортосундагы кайтарым байланыш;

- объектилердинде процесстердин, кубулуштардын реалдуу жана "виртуалдык" моделдери жөнүндө маалыматты компьютердик визуализациялоо;

- маалыматтын көлөмүн архивде сактоо, аны өткөрүп берүү, сактоо жана колдонуунун жеткиликтүүлүгү;

- эсептөөчү маалыматтык-изилдөө ишмердүүлүгүнүн процесстерин автоматташтыруу, ошондой эле фрагментти же экспериментти бир нече жолу кайталоо менен окуу экспериментинин натыйжаларын иштеп чыгуу;

- маалыматтык-методикалык камсыздоо процесстерин автоматташтыруу, билим берүү ишмердүүлүгүн уюштуруучулук башкаруу жана өздөштүрүүнүн натыйжаларын текшерүү.

Бүгүнкү күндө көптөгөн маалыматтык технологиялардын болушунун аркасында көптөгөн адамдардын жашоосу бир топ жөнөкөй, эң негизгиси ыңгайлуу болуп калды. Адамдын социалдык чөйрөдө өз ордун ээлеши заманбап технологияларды колдонуу зарылчылыгына алып келет. Интернет, санариптик телекөрсөтүү, электрондук дарек биздин жашообузда өзгөчө орунду ээледі. Алардын ичине “Түндүк” ведомстволор аралык

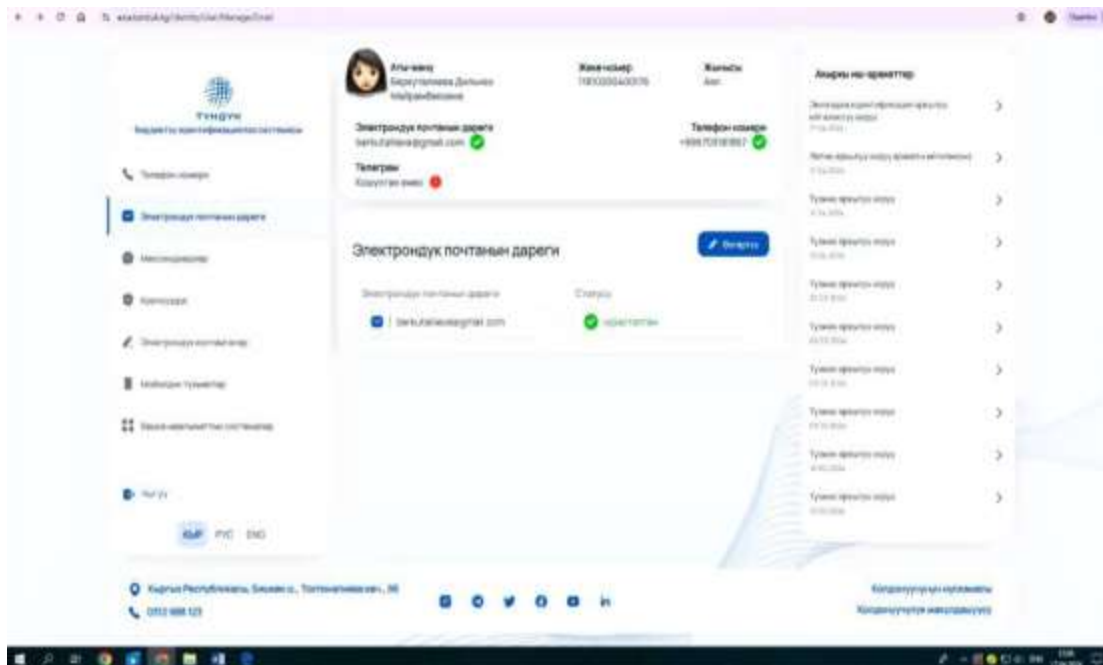
электрондук өз ара аракеттенүү тутумун, “Менин шаарым” уюлдук тиркемесин, сабактардын электрондук календардык – тематикалык планын, электрондук журнал жана электрондук күндөлүк дагы мисалга алсак болот.

“Түндүк” электрондук өз ара аракеттенүү тутуму – бул мамлекеттик жана муниципалдык органдарга, ошондой эле юридикалык жактарга, жарандарга жана уюмдарга электрондук түрдө мамлекеттик жана муниципалдык кызматтарды сунуштоо үчүн зарыл болуучу маалыматтар менен алмашууга мүмкүндүк бере турган маалыматтык тутум. Мекемелер аралык “Түндүк” электрондук өз ара байланыш системасы – учурдагы мамлекет бул бул инсандын мамлекеттик органдар менен, мамлекеттик уюмдардын коммерциялык уюмдар менен, уюмдардын жарандар менен жана башка ушундай сыяктуу үзгүлтүксүз өз ара байланышы. Булардын баардыгы бири – бирине көп сандаган маалыматтарды берип турушат. Эгер мамлекеттин бир жаранына маалым кат керек болсо, албетте ага убакыт, акча жана кезектерде туруу талап кылынат. Эгерде бардык тараптардын ортосундагы мамиле автоматташтырылган электрондук түрдө болсо кандай болмок? Мамлекеттик органдар мурда маалыматты бири-бирине кагаз түрүндө беришчү. Албетте кагаз түрүндө маалымат жолдо жоголуп кетиши да мүмкүн эле. Акыркы кезде мамлекеттик органдар флеш карт жана электрондук дарек сыяктуу ыкмалардын жардамы менен өз ара маалыматтар менен тезирээк алмаша башташкан. Бирок алар кооптуу, мындай көйгөйлөрдөн качууга “Түндүк” системасы мүмкүнчүлүк берет. Ошондуктан мамлекеттик бардык органдары, коммерциялык уюмдар, жарандар маалыматсыз эле бири-бири менен түздөн-түз маалымат алмаша алышат.

“Түндүк” долбоорунун максаты – мамлекеттик бийлик органдарында башкаруунун натыйжалуулугун жогорулатуу, коррупцияга жол бербөө, олуттуу кыскартуу, жарандар үчүн аныкталган маалыматтарды алууну автоматташтыруунун жана камсыздоонун, мамлекеттик кызматтарды көрсөтүүлөрдүн сапаттуу жана ыкчам колдонуунун эсебинен бюрократиялык бөгөттөрдү төмөндөтүү. “Түндүк” системасынын негизги милдети – маалыматтын тиешесиз бөлүгүн жаап салып, процесстин ар бир катышуучусун ага керектүү маалымат менен тез жана жеңил камсыздоо. Ошондой эле ар бир маалымат шифрленип, корголот. “Түндүк” системасы жарандардын убактысын айтпаганда, бюджеттик акчаны да үнөмдөйт. Электрондук башкаруунун борбору “Түндүк” системасы болуп саналат. Ал бардык мамлекеттик органдарды жана коммерциялык уюмдарды бириктирүү платформага бириктирип турат. Электрондук башкаруу жарандарга үйдөн чыкпастан эле, дүйнө жүзүнүн кайсы гана жеринен болбосун, мамлекеттик кызматтарды электрондук форматта алуу мүмкүнчүлүгүнө арналган.

“Түндүк” ведомстволор аралык электрондук өз ара аракеттенүү тутуму (сүрөт 1)

Заманбап технологиялар жарандардын күнүмдүк жашоосундагы жеңилдикти жана ыңгайлуулукту жаратат. Бишкек шаарынын мэриясы “Менин шаарым” мобилдик тиркемесин ишке киргизди. Бул жарандардын кайрылуулары менен ишгөө боюнча автоматташтырылган маалыматтык тутум. Мобилдик тиркеменин негизги милдети – бул көрсөтүлүп жаткан кызматтардын жеткиликтүүлүгү жана сапатын жогорулатуу болуп саналат. “Менин шаарым” тиркемесин колдонуу натыйжалуулукту жогорулатууга жана жарандардын кайрылууларына

жооп кайтаруу процессин тездетүүгө мүмкүндүк берет. Мобилдик тиркеменин жаңы ыкмасынын бири болуп коомдук транспорттун жүрүшүн реалдуу убакыт режиминде көзөмөлдөө мүмкүнчүлүгү түзүлгөн. Бул шаар тургундарына коомдук транспорттун аялдамаларына өз убагында келүүгө мүмкүндүк берет.

“Менин шаарым” мобилдик тиркемеси (сүрөт 2)

Календардык – тематикалык план календардык күндөрдү жана аларга туура келе турган темаларды, тематиканы пландаштырат. Демек, негизги маселе – темаларды сааттарга

бөлүштүрүп, календардык күндөргө коюу жана аларды ишке ашыруу. КТПда ушул айтылган пункттар болушу керек. Ал эми, ар бир сабактын максаттары, күтүлүүчү натыйжалар, колдонулуучу каражаттар, калыптандырылуучу компетенттүүлүктөр, баалоонун түрлөрү сабактын пландарын ишке ашырат.

The screenshot shows a web interface for a 'Calendar-Thematic Plan' (Календарно-тематический план). The interface includes filters for Year (2023-24), Semester (2nd semester), and Discipline (Basics of Informatics and Computer Technology). Below the filters is a table titled 'Перечень тем практических занятий по дисциплине "Основы информатики и вычислительной техники"'. The table has columns for '№ ЛМ', '№ темы', 'Нед.', 'Наименование темы', and 'Часы'.

№ ЛМ	№ темы	Нед.	Наименование темы	Часы
	1.1.	1	Знакомство с интерфейсом программы MS Power Point. Работа с объектами презентации. Создание простого документа и презентационной области.	2
	1.2.	2	Создание и оформление слайдов. Основные операции со слайдами. Оформление слайдов при помощи встроенных тем или внешнего оформления слайда.	2
	1.3.	3	Создание и оформление фона для слайда. Бизнес-фон слайда.	2

Календардык – тематикалык план (сүрөт 3)

Электрондук журнал – бул И.Арабаев атындагы Кыргыз мамлекеттик университетинин (КМУнун) АВН маалыматтык системасына негизделген студенттердин жана профессордук-окутуучулардын маалыматтык базасынын негизинде интернет тармагы аркылуу колдонууга мүмкүнчүлүк берүүчү комплекстүү программалык каражат. Электрондук журнал КМУнун ички тартибинен негизделип иштелип чыккан нормативдик документ. Ар бир профессор-окутуучу электрондук журналды жүргүзүүгө милдеттүү. Электрондук журнал АВН маалыматтык системасынын окуу-педагогикалык документтеринин ажырагыс бөлүгү. Электрондук журнал университеттин ар бир институт, факультет жана колледждеринде колдонуучу кадимки тайпалык журнал менен бирдикте колдонулат. Бул тартип университеттеги электрондук журналды колдонуунун максатын, тартибин, милдеттерин жана окуу процессиндеги ээлеген ордун аныктайт. Электрондук журналдын базасындагы сакталган маалыматтарды колдонуу актуалдуу жана милдеттүү болуп саналат. Ошондуктан электрондук журналдагы маалыматтар кадимки тайпалык журнал менен бирдей мааниге ээ. Электрондук журналды колдонуучулар болуп окуу процессине тиешелуу профессордук-окутуучулар курамы, студенттер, администрация, ата-энелер эсептелет.

ЖУРНАЛЧЕГА ЗАҢИЙИТ

Проводуучу: Наврузов Талгатбек Кубатбеков
 Учебный год: 2023-24
 Группы/Семестр: Весенний семестр
 Факультет/Группа: ПОСМ-6-23
 Дисциплина: Практический
 Вид занятия: Практический

№	ИИО студент	13.01, 14.01	27.01, 14.01	17.01, 14.01	Ворончуб	Общая сумма	Средняя оценка
1	Камчилова Тулганит	+	+	+	-	-	-
2	Алибаева Асиятбек	+	+	+	-	-	-
3	Алиев Байсал	+	+	+	-	-	-
4	Давыдова Ирина	+	+	+	-	-	-
5	Ишбаева Айгун	+	+	+	+	+	-
6	Калиева Валер	+	+	+	-	-	-
7	Карабаева Катерина	+	+	+	-	-	-
8	Курбаналиева Зура	0,5	+	+	+	+	-
9	Курманалиева Эльза	+	+	+	-	-	-
10	Курманалиева Жуманара	+	+	+	+	+	-
11	Курманалиева Валентина	+	+	+	-	-	-
12	Ишбаева Катерина	+	+	н/б	+	Активация Windows	-
13	Ишбаева Тулганит	+	+	+	-	Активация Windows	-
14	Сарыбаева Эльза	+	+	+	-	Активация Windows	-

*АВН маалыматтык системасынын электрондук журналы
(сүрөт 4)*

Корутунду. Азыркы мезгилдин талабы компетенттүү инсанды келечекке карай умтулууга даярдоо. Окутуу процессинде жана күнүмдүк турмушта пайдаланылуучу бул платформаларды колдонуу менен студенттердин, профессордук – окутуучулардын дагы компетенттүүлүгүн өнүктүрүү мүмкүнчүлүгүн жаратууга жана жарандарды маалымат менен тез жана ыкчам камсыздоого болорун белгилей кеткибиз келет. Ар бир калыптануучу компетенттүүлүктө окутуунун кайсы бир ыкмасы колдонулуу менен заманбап технологияны өз сабактарында ийгиликтүү пайдалануу окутуунун сапатын жогорулатууга зор өбөлгө жаратарына ишеним.

Колдонулган адабияттар

1. Захаров, В.А. Информационное общество/ В.А. Захаров, М.Б. Игнатъев, Ю.Ф. Шейнин // Системы и средства информатики. –1999. – №9. – С. 4-7
2. Билим берүүдө онлайн платформаларды колдонуу/Методикалык колдонмо/М. Алтыбаеванын редакциясы алдында. – Ош, 2022. – 223 б.
3. Кыргыз Республикасынын Билим берүү жана илим министрлигинин официалдуу сайты <https://edu.gov.kg/>
4. Р. Ж. Жусумамбетова, К. С. Омельченко/ Государственное предприятие «Центр электронного взаимодействия «Түндүк» // Методическое руководство по применению законодательства в сфере электронного управления. Бишкек 2021
5. Государственный портал государственный услуг – Түндүк <https://tunduk.gov.kg/ru>
6. <https://bishkek.gov.kg/ru/post/26095>

Рецензент: Ph.D доктор Ибраева А.